Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Image not found or type unknow

Державний обліковий номер: 0826U002342

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 08-06-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чекалін Ігор Сергійович

2. Ihor S. Chekalin

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Сучасні наукові освітні студії: педагогіка, методика навчання іноземних мов і культур, наукова англійська мова

Дата захисту: 12-06-2026

Спеціальність за освітою: Філологія

Місце роботи здобувача: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 13043

Повне найменування юридичної особи: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.35.09

Тема дисертації:

1. Формування у майбутніх філологів професійно орієнтованої китайськомовної стилістичної компетентності
2. Formation of Professionally Oriented Chinese-Language Stylistic Competence in Future Philologists

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено проблемі формування китайськомовної стилістичної компетентності в читанні та письмі у майбутніх філологів-китаїстів. Актуальність дослідження зумовлена зростанням потреби у висококваліфікованих фахівцях, здатних до ефективної міжкультурної комунікації в дипломатичній, діловій та науковій сферах, а також недостатньою розробленістю теоретичних і методичних засад формування стилістичної компетентності в китайській мові. У роботі здійснено аналіз сучасних підходів до формування стилістичної компетентності в українській та зарубіжній лінгводидактиці. Визначено розбіжності у розумінні термінології та сфер дослідження в українській, західній та східній лінгвістичних школах. У дисертації здійснено ґрунтовний аналіз стану викладання стилістики китайської мови в закладах вищої освіти України. Для цього було вивчено навчальні плани, робочі програми дисциплін, навчально-методичне забезпечення, а також компетентності, що формуються в освітньому процесі у провідних університетах, де здійснюється підготовка філологів-синологів. У результаті охарактеризовано сильні сторони існуючих практик, зокрема ґрунтовне теоретичне наповнення курсів, використання автентичних матеріалів, увагу до жанрового

різноманіття. Водночас виявлено суттєві недоліки: фрагментарність теоретичних знань студентів, недостатню узгодженість змісту навчання, переважання рецептивних видів діяльності над продуктивними, брак спеціальних комплексів вправ для формування практичних стилістичних умінь у читанні та письмі. Усе це зумовило необхідність дослідження та розробки нових методичних підходів до формування китайськомовної стилістичної компетентності, які б забезпечили цілісну, системну й практико-орієнтовану підготовку майбутніх фахівців. Проведено паралелі між китайським та українським розуміння поняття «стилістика», «стилістична компетентність». Уточнено зміст і структуру китайськомовної стилістичної компетентності, визначено її компоненти. До них належать мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, ціннісний, емоційний, рефлексійний та інші рівні. Окреслено та охарактеризовано лінгвістичні, психолінгвістичні, психологічні й лінгвосоціокультурні особливості китайськомовного дискурсу, які впливають на формування стилістичних умінь. У дисертації розроблено методичні засади формування китайськомовної стилістичної компетентності, які стали теоретичним підґрунтям для створення цілісної системи навчання. Ці засади охоплюють, перш за все, чітко визначені принципи добору навчальних матеріалів, адже від того, наскільки вдало підібрані тексти для аналізу та наслідування, безпосередньо залежить успішність усього подальшого навчання. Визначено й обґрунтовано такі критерії добору текстів офіційно-ділового та наукового стилів. На основі цих принципів сформовано підсистему вправ, яка має трикомпонентну структуру й забезпечує логічну послідовність формування стилістичних умінь. Теоретична частина з методичними рекомендаціями створює необхідне понятєве підґрунтя: студенти ознайомлюються з основними категоріями стилістики, класифікацією функціональних стилів, жанровими особливостями офіційно-ділового та наукового мовлення, а також із китайською термінологією (□□□, □□□, □□□, □□□, □□□), що дозволяє у майбутньому працювати з китайськими джерелами зі стилістики. Комплекс вправ для читання спрямований на розвиток аналітичних умінь, необхідних для глибокого розуміння стилістичних особливостей текстів. Він охоплює вправи на ідентифікацію стилістично маркованих одиниць (лексичних, граматичних, композиційних), визначення жанрової належності тексту за його стилістичними ознаками, аналіз функціонального навантаження мовних засобів у тексті, зіставлення текстів різних стилів та жанрів. Такі вправи формують у студентів здатність бачити за окремими мовними засобами цілісну стилістичну картину тексту. Комплекс вправ для письма забезпечує поступовий перехід від репродуктивної до продуктивної діяльності. Він включає вправи на імітацію, на трансформацію, на конструювання та на творче продукування.Таке розділення дозволяє студентам поступово, без надмірного психологічного напруження, опанувати складне мистецтво стилістично доцільного писемного мовлення в офіційно-діловій та науковій сферах. Усі вправи розроблено з урахуванням специфіки китайської мови, зокрема особливостей ієрогліфічної писемності, тональної системи, синтаксичних конструкцій, а також соціокультурних норм китайського мовленнєвого етикету. Результати було впроваджено в навчальний процес Київського національного лінгвістичного університету та Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, що підтверджується відповідними актами.

2. The dissertation addresses the problem of developing Chinese-language stylistic competence in reading and writing among future sinologist philologists. The relevance of the study is driven by the growing demand for highly qualified specialists capable of effective intercultural communication in diplomatic, business, and academic spheres, as well as by the insufficient elaboration of theoretical and methodological foundations for the formation of stylistic competence in the Chinese language. The research analyses contemporary approaches to the development of stylistic competence in Ukrainian and foreign language pedagogy. Discrepancies in the interpretation of terminology and the delineation of research fields within Ukrainian, Western, and Eastern linguistic schools are identified. A comprehensive analysis of the current state of teaching Chinese stylistics in higher education institutions of Ukraine is conducted, including the study of curricula, course syllabi, teaching materials, and the competencies developed in the educational process at leading universities that train sinologist philologists. The strengths of existing practices are characterised: thorough theoretical content of courses, the use of authentic materials, and attention to genre diversity. Concurrently, significant shortcomings are identified: the fragmentary nature of students' theoretical knowledge, insufficient coherence of learning content, the

predominance of receptive over productive activities, and the lack of specialised exercise systems for developing practical stylistic skills in reading and writing. These findings underscore the necessity of researching and developing new methodological approaches to the formation of Chinese-language stylistic competence that would ensure comprehensive, systematic, and practice-oriented training of future specialists. Parallels between Chinese and Ukrainian understandings of the concepts of “stylistics” and “stylistic competence” are drawn. The content and structure of Chinese-language stylistic competence are refined, and its components are delineated, including motivational, cognitive, activity-based, value-oriented, emotional, and reflexive dimensions. The linguistic, psycholinguistic, psychological, and linguo-sociocultural features of Chinese-language discourse that influence the formation of stylistic skills are outlined and characterised. The dissertation develops the methodological foundations for the formation of Chinese-language stylistic competence, which serve as a theoretical basis for constructing a coherent teaching system. These foundations include, first of all, clearly defined principles for selecting educational materials, since the success of subsequent learning depends directly on the appropriateness of the texts chosen for analysis and imitation. The following criteria for selecting texts of official-business and scientific styles are identified and substantiated. On the basis of these principles, a subsystem of exercises is developed, comprising three components and ensuring a logical sequence in the formation of stylistic skills. The theoretical part with methodological recommendations creates the necessary conceptual foundation: students become acquainted with the basic categories of stylistics, the classification of functional styles, the genre-specific features of official-business and scientific speech, as well as with Chinese terminology (□□□, □□□, □□□, □□□, □□□), which enabl to subsequently work with Chinese-language sources on stylistics. The reading exercise complex is aimed at developing analytical skills essential for a deep understanding of the stylistic features of texts. It includes exercises for identifying stylistically marked units (lexical, grammatical, compositional), determining the genre affiliation of a text by its stylistic features, analysing the functional load of linguistic means in a text, and comparing texts of different styles and genres. Such exercises cultivate in students the ability to perceive, through individual linguistic features, a holistic stylistic picture of the text. The writing exercise complex ensures a gradual transition from reproductive to productive activity. It comprises exercises in imitation, transformation, construction, and creative production. This gradation allows students to progressively, without excessive psychological strain, master the complex art of stylistically appropriate written speech in official-business and scientific spheres. All exercises are designed with due consideration of the specificity of the Chinese language, particularly the features of logographic writing, the tonal system, syntactic constructions, as well as the sociocultural norms of Chinese speech etiquette. The results have been implemented in the educational process of Kyiv National Linguistic University and H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, as confirmed by relevant implementation certificates.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Новий напрямок у науці і техніці

Публікації:

- Черниш, В., & Чекалін, І. (2024). Навчання стилістики користувачів мови у дослідженнях вітчизняних і зарубіжних науковців. Суспільство та національні інтереси, 4(4), 692–703. https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-4(4)-692-703

- Черниш, В., & Чекалін, І. (2025). Сучасний стан формування китайськомовної стилістичної компетентності у вищих навчальних закладах України. Вісник науки та освіти, 11(41), 3255–3264. https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-11(41)-3255-3264
- Чекалін, І. С. (2025). Формування професійно орієнтованої китайськомовної стилістичної компетентності в майбутніх філологів: аналіз результатів експериментального дослідження. Іноземні мови, 3, 30–34. https://doi.org/10.32589/1817-8510.2025.3.352546
- Черниш, В., & Чекалін, І. (2025). Методичні рекомендації щодо формування у майбутніх філологів професійно орієнтованої стилістичної компетентності. Іноземні мови, 4, 31-34. http://doi.org/10.32589/1817-8510.2025.4.354796
- Черниш, В., & Чекалін, І. (2026). Підсистема вправ для формування професійно орієнтованої китайськомовної стилістичної компетентності в майбутніх філологів. Іноземні мови, 2, 13–19. https://doi.org/10.32589/1817-8510.2025.2.346891

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0123U102361

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Черниш Валентина Василівна

2. Valentyna V. Chernysh

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5457-5024

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дроздова Ірина Петрівна

2. Iryna P. Drozdova

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9632-4584

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Попова Олександра Володимирівна

2. Oleksandra V. Popova

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6244-5473

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"

Код за ЄДРПОУ: 02125473

Місцезнаходження: вул. Старопортофранківська, Одеса, 65020, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шевченко Катерина Валеріївна

2. Katerina V. Shevchenko

Кваліфікація: к. пед. н., 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2451-6357

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Геворгян Каріна Людвігівна

2. Karina L. Gevorgian

Кваліфікація: д.філософ, доц., 10.02.17

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1977-743X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Валігура Ольга Романівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Валігура Ольга Романівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Стефанова Наталія Олександрівна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна